

» **Ostravské stopy** V seriálu MF DNES přinášíme vzpomínky herce a režiséra **Tomáše Jirmana**, který na zdejší divadelní scény zavítal v 80. letech minulého století a zůstal jim dodnes věrný. Kromě toho, že potkal mnoho vynikajících kolegů a kolegyň, aktivně se zajímá také o historii města.

„Za divadlo do vězení, to se mohlo stát jedině v Ostravě“

Herec, recitátor a dabér Tomáš Jirman přišel do stálého angažmá v Ostravě už v roce 1983. Přestože tehdy nezamýšlel v městě horníků zůstat natrvalo, nakonec v něm vydržel až dodnes. Měl tak příležitost sledovat život ve městě až po současnost.

„Doba socialismu byla často velmi ubíjející a mrazivě strašidelná. Zažil jsem noc, když buldozery o půlnoci vjely na židovský hřbitov. Jako by na ten okamžik bolševici vysloveně čekali. Bydlel jsem na ulici P. Kříčky a z okna jsem se díval, jak reflektory bagrů přízračně osvětlují židovský hřbitov i se vstupní branou. Celou noc jsme sledovali, jak nákladáky odvázejí žulové desky a planýrují,“ vypravuje.

Rád se dívá do minulosti

Tomáše Jirmana ale zajímá i Ostrava, kterou nezažil – 30. let minulého století. „Moje zamilovaná knížka je Golet v údolí od Ivana Olbrachta obsahující povídku O smutných očích Hany Karadžičové, která se odehrává z části v Ostravě. Ivan Karadžič pracoval v Ostravě jako inženýr a jeho budoucí žena přijela z Podkarpatské Rusi do organizace připravující Židy na odjezd do země zaslíbené. Sídliila v jedné z vil v Mariánských Horách. Myslí si, že jsem ji našel, ale mám dva tipy. Jedna ze dvou budov by to mohla být,“ vysvětluje.

Ještě zvláštnější je příběh, který zná herec sice jen zprostředkovatelně, ale přesto na něj v poslední době silně zapůsobil. „Zaujal mě osud významného arktického ekologu Josefa Svobody, který teď žije v Kanadě. V roce 1949 jej jako studenta Masarykovy univerzity v rámci jakési razie zatkl i spolu s dalšími studenty převezli do věznic. Umývali se v koupelně se zatřenými okny; jedno bylo jen zamžené. Uviděli jím přes ulici v okně mla-

» **Navštěvovali jsme společně Sněhurku, což byl denní bar v Imperialu, kde je dnes bohužel už jen kasino. Ale co dělat, Ostrava mého mládí nenávratně mizí a postupně ji nahrazuje nic neříkající současnost.**

dou ženu. Napsali do páry na okně vzkaz a ona jim pak na své okno napsala, že jsou v Ostravě. Takto se mezi nimi rozvinula čilá korespondence. Dokonce jí nadiktovali své adresy, aby mohla dát zprávu rodičům, že jsou v pořádku. Pak je odvezli a on skončil v Jáchymově. V 90. letech se rozhodli s bývalým spoluvězněm, že ji pojedou navštívit. Ale to už se na její byt nedozvonili, byla totiž mrtvá.“

Za divadlo do vězení

Když se Tomáše Jirmana zeptáte, v čem spočívá fenomén Ostrava

S publikem Tomáš Jirman v oceňované inscenaci Moskva-Petušky, kterou v roce 2012 s kolegy hrál také na havířovském vlakovém nádraží.

Foto: Alexandr Satinský, MAFRA

PROFIL

Tomáš Jirman

- Narodil se 17. ledna 1956 v Trutnově. Po ukončení gymnázia ve Vysokém Mýtě vystudoval herectví na DAMU.
- Jeho prvním angažmá bylo divadlo v Olomouci, pak přišel Šumperk a v roce 1983 následovala Ostrava.
- V letech 1988 až 2004 kromě účinkování v Národním divadle moravskoslezském spolupracoval i jako režisér s Divadlem hudby/Komorní scénou Aréna.

80. let, zmíní osud herců za totality. „To je třeba případ herců z Divadla Pod okapem, které normalizátoři znormalizovali až do vězení – za hraní divadla dostali nepodmíněné tresty, to se nemohlo stát nikde jinde než v Ostravě, kde byli skuteční stalinisti.“

Město ale poznal Tomáš Jirman ještě dříve, než byl spatý s Ostravou profesně, a to díky festivalu Divadlo dneška. Jednou dokonce přespál v bývalém hotelu Odra.

S Janem Kačerem do Sněhurky Ostravské divadlo, to byly podle Tomáše Jirmana v 80. letech především výborní herci. „Třeba tady byli báječní lidé Ivan Dědeček, Mistr Holub, Karel Vochoč nebo Jan Filip. Vlastně jsem měl ale na prvním místě jmenovat skvělé dámy: Zoru Rozsypalovou, Jiřinku Froňkovou a mladší kolegyně, do kterých jsem se hned beznadějně zamiloval. Pak tady byli režiséři jako Jan Kačer, Radim Koval, Bedra Jansa či osvícený komunistka Karel Brynda. Zásadní pro mne byla asi Kačerova inscenace Pekař Jan Marhoul,“ popisuje herec s tím, že Kačer připsal do inscenace dokonce nové postavy místních bouřliváků havlíčkovského typu, kteří ničí prostředí maloměsta. „Nevěděli jsme si s tím na zkouškách rady, Kačer si to taky představoval jinak. Jeho příměry byly básnické, a tak jsme moc nerozuměli, co po nás vlastně chce. Ale pak jsem to hrozně rád hrál.“

» **ostrava.idnes.cz**

» **ostrava.idnes.cz** Další díly seriálu najdete na krajských webových stránkách.

Na stromě Společně s herečkou Magdou Šputovou si zahrál v Čapkově Loupežníkovi, který měl premiéru v roce 1986. Foto: Josef Hradil